

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ (Πατρός)

(Πώς τις διηγείται ο υιός του)

«...Ήταν Δεκέμβριος του 1870. Είμαστε στο σπίτι μας, έχω και ο πατέρας μου, μα όχι πια στο Παρίσι. Ή νέα κατοικία του πατέρα μου, από τον Αργοντόν, ήταν το Πονή, μια μικρή πόλη, κοντά στο Διέπλη, στην οποία είχε αποσυρθεί κατά τη συμβουλή των γιατρών. Δεν μπορούσε πια να εργασθεί και είχε ανάγκη αναπαύσεως.

Ή ζωή του πατέρα μου, στη μικρή αυτή ήσυχη και ωραία εξοχική πόλη, ήταν ήρεμη και ωραία. Οι ημέρες του κυλούσαν άργα και οίσιπλα. Όρες διάκλιπρες στεκόταν άκίνητος σε μια πολυθρόνα και από τότε κίππο του οπιτιού μας, τα ρεμβώδη μάττα του κυτιούσαν τον όκειανό. Ποιός ξέρει τι να σκεπτόταν, ο κληδός εκείνος άνθρωπος, πού τόσο είχε εργασθεί, τόσο είχε κοπιάσει στη ζωή του. Δεν έλεγε τίποτα, μόνο κυτιούσε τα κύματα οίσιπλόσ, ώς την ώρα πού η σκιές της νύχτας σκεπάζανε την ύψη της μεγάλης θάλασσας. Ήταν ή ώρα πού ιδ βράδι μνησούσε τόν έρχομό του. Ο πατέρας μου σκωνότανε, και σπνριζόμενος από την μια μεριά ο' ένα χοντρό παληό μπασουτόνι και από την άλλη στή χέρια της παληάς μας ύπνρέρταξ, έμπαννε από τόν κίππο στή σπντι.

Ήταν γέρος, πολύ γέρος πιά ! Έγώ, έχρομόν πολύ συχνά και τόν έβλεπα από τό Παρίσι. Όταν μ' αντίκρυζε νάρχομαι γελαστός από την μεγάλη κιγκλιδωτή πόρτα του κίππου, μου χαμογέλουσε. Προχώρασα, πάντοτε γελαστός, τού φιλούσα τό χέρι και τόν ρωτούσα πάντοτε «πώς πεί...».

— Πολύ καλά, πολύ καλά !... μου άπαντούσε, πάντοτε με τό ίδιο χαμόγελο στή ώρχή χείλι του, ένα χαμόγελο άπτον και προσοπιμένο, πού δέν θά τό ξεχάσω ποτέ στή ζωή μου.

Οί γιατροί μου είχαν πη πώ; ή ζωή τού πατέρα μου δέ θά βάσταγε πολύ. Ήπώερε από την καρδιά του, και ήταν πολύ γέρος. Δεν θά μπορούσε ν' άνθέξη πιά και στήν έλάχιστη προσβολή.

Μιά ημέρα, μόλις είχα έλθει από τό Παρίσι, με την άπόφαση να μείνω μαζί με τόν πατέρα μου χαμιά δεκαπενταριά ήμέρες. Τόν χαίρετοσα όπως συνήθως και τού κράττισα συντρροφιά ώς την ώρα πού άπεούθη, για να κοιμηθώ.

Τό άλλο πρωτί, όπως και όλες τις ήμέρες, έπέμεινα να σκωθώ λιγάκι από την πολυθρόνα του και να τόν βοηθήσω να κάνει ένα μικρό γύρο στήν κίππο. Οί γιατροί είχαν συμβουλεύσει ένα μικρό περίπατο κάθε ήμέρα, για να κινούνται τά νεύρα του.

Ο πατέρας μου τό πρωτί έκεινο μου φάνηκε έξαιρετικά δύσθυμος. Μου άρνθήθηκε άμέσως.

— Σέ παρακαλώ, Άλέξανδρε, άφροσε με, μίν έπιμένεις. Δεν μπορώ να σκωθώ. Είμαι πιά καλά έδώ πού κάθομαι.

Τά λόγια του ατέ, έλέχθησαν με τέτοια έπιμονή και άποφασιατικότητα, ώστε θεώρησα πώς ήταν περιττό πιά να έπιμείνω.

Κάθησα και έγώ, σε μια καρέκλα κοντά του, και άρχισα να τού διηγούμαι διάφορα παριονά νέα, πού λαχταρούσε πάντοτε νάκοιή από τό στόμα μου. Έξαφνα τόν βλέπω άνήσυχος και νευρικός :

— Δεν αισθάνομαι τόν έαυτό μου καλά, μου λέει. Προτιμώ να πάω στή κρεβάτι μου.

Φώναξα την ύπνρέρταξ και τόν μεταφέρουμε άμέσως στήν κάμαρή του.

Όταν ξαπλώθηκε φάνηκε πιά ήσυχος. Τόν ρώττισα μήπως πρέπει να φωνάξουμε τόν γιατρό, αλλά άμέσως μου έκοψε την κουβέντα, με μια άπότομη άρνησι.

— Όχι ! μου λέει ξεγρά. Τι να μου κάνουν οί γιατροί ! Πέρασαν μερικά λεπτά οίσιπής. Είχα καθίσει κοντά στή κρεβάτι και τόν κυτιούσα.

Έξαφνα τόν βλέπω να πέφει σε μια μεγάλη σσλλογή. Σκεπτότανε βαθεία, και κάτι πολύ σοβαρό βέβαια, άφού ούτε καν έννοιωσε την είσοδο της ύπνρέρταξ, πού τού έφερε τό γάλα του.

Ή ύπνρέρταξ σάθήκε μερικάς σιγιμές, άφροσε τό γάλα δίπλα του και έφυγε.

Είχα μείνει και πάλι μόνος με τόν πατέρα μου.

Ξαφνικά πάθει να σκείται και οάν να σονέχεται από κάποιον πολύ βαρό έπίάλη, γυρίζει και με κοιτάει. Φαίνεται ταραγμένος και στή άλλοτε τόσο τρυφερά και γλυκά μάτια του, διακρίνω τώρα να κνλούνε δυο δάκρυα.

Σπκάνομαι, κάθομαι κοντά στή κρεβάτι του, και τόν ρωτάω τί έχει και εινε τόσο λαμπυμένος... Έκεινος, χωρίς να μου άπαντήσει άμέσως μου πιάνει τό χέρι και μου λέει με σταθερό

τόνο φωνής : — Θα σού πώ τί έχω, αλλά θέλω να μου ύποσχεθής ότι θά μου άπαντήσης και σού σε μια έρώτηση πού θά σού κάνω, με την ελκίγνεια, ότι εν τού παιδιού πρδς τόν πατέρα του, αλλά ενός φίλου πρδς φίλον.

- Ναι ! πατέρα, τού είπα γλυκά. Στό ύπόσχομαι.
- Μου τό όρκίζεσαι ;
- Στό όρκίζομαι !
- Στήν τιμή σου ;
- Στήν τιμή μου !

Δέν ήθελε περισσότερες ύποσχέσεις. Τό ύφος μου ήταν άρκετό για να τού έμπνεύσει την έμπιστοσύνη πού ήθελε. Μου έπήρε άμέσως τό χέρι, και σφίγγοντάς το στή δικό του μου είπε, κυτίζοντάς τά μάτια μου :

— Λοιπόν... τι νομίζεις εού ;... Άδς ότι θά μείνη τίποτα από τά έργα μου στήν κόσμο, ύστερ' από χρόνια ;...

Τά μάτια του έμείνανε κοφωμένα στή δικά μου. Περιμένε με άγωνία την άπάντησή μου.

— Αυτό εινε πού σε άνπουή, τού είπα... Α ! μια ιδέα εινε ατέ... Δεν ήδρχει χαμιά άμφιβολία !... Ήούχασε, και τό έργο του Δουμά πατέρα, θά ζήση όσο ζή και ο κόσμο...

- Άλήθεια ! μου είπε με μεγάλη χαρά...
 - Στό όρκίζομαι ! τού άπαντώ... Εινε τό μόνο πράγμα για τό οποίο μπορώ να όρκιστώ... Ήούχασε...
- Με κίταξε ακόμα λιγάκι, πιά ήσυχος από πριν, και σκώθηκε καθιστός στή κρεβάτι για να πιη τό γάλα του...

Τό άλλο πρωτί, στίς 5 Δεκεμβρίου, τόν ξανάπισε ο ίδιος δυνατός πνευτός, πού τόν είχε πισει προ ενός μινός. Οί πόνοι της καρδιάς του ξανάρχισαν δυνατώτεροι και σε δέκα ώρες, τό βράδυ της ίδιας ήμέρας, ο Άλέξανδρος Δουμάς — ο πατέρας μου, έφανε ήερα και γλυκά... χωρίς την έλάχιστη άγωνία... Έσκωφα και τού κλείσα τό μάτια...

Άλέξανδρος Δουμάς (υιός)

*

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

(Τού διασήμου Γάλλου συγγραφέως Σεβαστιανού Σαμφόρ).

Ο περίφημος ατός Γάλλος συγγραφέας, πού εινε διάσημος για τό πνεύμα και την παρατηρητικότητα των σκέψων αυτών, γεννήθηκε στο Παρίσι στή 1741. Άργότερα όμως, κατά την έποχή της Γαλ. Έπανάστασης κατασκομμένος από την Κυβέρνησι τού Ροβουσιέρου, για να μη ύποστη τό δντή της λαμπρότου δνάτων, άναγκάσθηκε ν'αυτοκτονή, ήτις ήλικίαν μόλις 44 έτών.

΄Αν ο θεός ήθελε να κάνει τη γυναίκα δεσπότη του άνδρός της, έπρεπε να την βγάλη από τό κεφάλι του.

΄Αν πάλι ήθελε να την κάνει δούλη του, θά την έβγαζε από τά πόδια του...

΄Επειδή όμως ήθελε να την κάνει συντρροφο και Ισπ του, γι' αυτό την έπλασε απ' την πλευρά του...

Ο έρως εινε : ΄Η άσχολία τού άέργου. ΄Η διασκέδασις τού πολεμιστού. Τό μεγαλειότερο έμπόδιο τού ήγεμόνος.

Οί γέροι εινε καλοί για συμβουλές, τις όποιες όμως μόνο οί νεοί μποροούν να... έκτελέσουν.

Φιλία δέν υπάρχει, υπάρχουν μόνο φίλοι οί όποιο μοιάζουν με τό χελιδόνια, τά όποια τά βλέπουμε όταν ο καιρός άρχίζει να άνοιξη και να μπαίνη ή άνοιξη...

΄Εκεινος πού άρχίζει να θυμάνη για τις άνοπίες των άλλων, δέν έχει ακόμα φαίνεται μελετήσει τις δικές του...

Οί φιλάρεσκες γυναίκες μοιάζουν με τούς άνεμοδείκτες... όπως αυτοί και αυτές... Μόνο όταν θά σκουσάσουν... θά πούχασουν πιά...

Όταν άνεχθής την πρώτη προσβολή, δέν μπορεί παρά ν' άκούσης και άλλη...

Γεννιάμαστε με κλάματα... Μεγαλώνουμε με έννιες... Και τι κερδιζουμε στή τέλος ;... Γόν θάνατο !...

Ο Άλέξανδρος Δουμάς (πατήρ)